

3 Juridische en beleidsmatige context: voorstelling gebieden ten opzichte van de ruimtelijk vertaalde juridische en beleidsmatige context

3.1 Gewestplan

Kaart 3: Situering ten opzichte van het gewestplan

Voor de bestaande ontginningsgebieden en de te onderzoeken locatiealternatieven is in tabel 6 de huidige gewestplanbestemming weergegeven.

Voor meer toelichting bij dit punt wordt ook verwezen naar de punten 7.1 en 7.2

	GEWESTPLANBESTEMMING :
Bestaande ontginningsgebieden	
Moen (WVL064)	Ontginningsgebied met nabestemming gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
Sint-Denijsbrug Moen (WVL065)	Ontginningsgebied met nabestemming gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
Roborst (OVL002)	Ontginningsgebied met nabestemming groengebied
Volkegem (OVL003)	Ontginningsgebied met nabestemming bosgebied
Burst (OVL014)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Kerkkouter (OVL015)	Ontginningsgebied met nabestemming woongebied
Sint-Antelinks (OVL016)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Hof Ter Duist (OVL017)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Aalstwegel (OVL018)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Drogentop (OVL019)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Varenberg (OVL020)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Ten Berg (OVL021)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Mollem (VLB002)	Uitbreiding van ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Mardellen (VLB006)	Uitbreiding van ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Vijversele (VLB008A)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Lelingen (VLB008B)	Uitbreiding van ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Val Notre Dame (VLB009)	Ontginningsgebied met nabestemming landelijk gebied
Lembeek Stasbeek (VLB010)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Breembos W (VLB020A)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Eliksem (VLB037)	(Uitbreiding van) ontginningsgebied met agrarische nabestemming;
Grenspaal 93 (LIM064)	Reservegebied voor kleiontginning met agrarische nabestemming
Grenspaal 84 (LIM065B)	Reservegebied voor kleiontginning met agrarische nabestemming
Kesselt (LIM066)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming; westelijk deel agrarisch gebied
Membruggen (LIM070)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming
Vergunde ontginningsgebieden met andere gewestplanbestemming	
Baandries (OVL025)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied en woongebied met landelijk karakter
Dries (OVL026)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied en natuurgebied
Nieuwe gebieden: Uitbreiding van bestaande ontginningsgebieden	
Roborst - Uitbreiding (OVL002)	Agrarisch gebied
Denderwindeke (OVL111)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied

Volkegem NO (OVL110)	Agrarisch gebied, woongebied met landelijk karakter
Volkegem Z (OVL113)	Agrarisch gebied
Volkegem NW (OVL114)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
Hof Ter Duist - Uitbreiding 1 (OVL017)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
Hof Ter Duist - Uitbreiding 2 (OVL017)	Ontginningsgebied met agrarische nabestemming en (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied
Ten Berg (OVL021)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied en woongebied met landelijk karakter
Aalstwegel - Uitbreiding 1 (OVL018)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
Aalstwegel - Uitbreiding 2 (OVL018)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
Lafelt (LIM066)	Agrarisch gebied + GRUP 22 september 2006
Grenspaal 96	Agrarisch gebied + GRUP 22 september 2006
Grenspaal 84	Agrarisch gebied + GRUP 22 september 2006
Nieuwe gebieden: Totaal nieuwe gebieden	
Kakelenberg N, Z & O (OVL112)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
Hof Te Bollebeek (VLB106)	Agrarisch gebied
Tienbunders (VLB107)	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
Den Dal-Gingelom	Agrarisch gebied
De Meer	Agrarisch gebied
Werm	Agrarisch gebied + GRUP 22 september 2006
Grenspaal 78	Landschappelijk waardevol agrarisch gebied
De Kip	Agrarisch gebied en natuurgebied
Langbroek-Hondsberg	Agrarisch gebied en industriegebied
Zoekzones	
Groot Steenbergveld-Sint-Antonijsberg	Agrarisch gebied
Heukelom	Agrarisch gebied
Staberg-Tombestraat	Agrarisch gebied en woongebied met landelijk karakter

Tabel 6: Gewestplanbestemmingen in de ontginningsgebieden en locatiealternatieven

3.2 Water

Kaart 4: Ligging van locatiealternatieven ten opzichte van kwetsbaarheidskaart grondwater en beschermingszones rond waterwingebieden

Kaart 5: Ligging van locatiealternatieven ten opzichte van recent overstroomde gebieden en risicozones voor overstroming

Het integraal waterbeleid is geregeld bij decreet van 18 juli 2003¹. Het decreet is er gekomen in opvolging van de Kaderrichtlijn Water². Het is van toepassing op de watersystemen in het Vlaamse Gewest.

Doelstellingen en beginselen integraal waterbeleid

Integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening worden gebracht.

¹ Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

² Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid

Met het decreet wordt de verwezenlijking van o.a. de volgende doelstellingen nagestreefd:

De bescherming, de verbetering of het herstel van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen op zo'n wijze dat tegen uiterlijk 22 december 2015 een goede toestand van de watersystemen wordt bereikt.

Het voorkomen en verminderen van de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater.

Het duurzaam beheer van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater.

Het voorkomen van de verdere achteruitgang, het herstel en verbeteren van aquatische ecosystemen, van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden:

het beheer van hemelwater en oppervlaktewater zo organiseren dat:

- Het hemelwater zoveel mogelijk verdampt of nuttig wordt aangewend of geïnfiltreerd, en dat het overtollige hemelwater en effluentwater gescheiden van het afvalwater en bij voorkeur op een vertraagde wijze via het oppervlaktewaternet wordt afgevoerd.
- Verdroging wordt voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt.
- Zoveel mogelijk ruimte wordt geboden aan water, met behoud en herstel van de watergebonden functies van de oeverzones en overstromingsgebieden.
- De risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, worden teruggedrongen.

Bij de verwezenlijking hiervan wordt o.a. rekening gehouden met het standstillbeginsel, het preventiebeginsel, het voorzorgbeginsel, het bronbeginsel (preventieve maatregelen worden aan de bron genomen) en het herstelbeginsel.

Art. 8. § 1. *De overheid die moet beslissen over een vergunning, plan of programma als vermeld in § 5, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.*

Wanneer een vergunningsplichtige activiteit, een plan of programma, afzonderlijk of in combinatie met een of meerdere bestaande vergunde activiteiten, plannen of programma's, een schadelijk effect veroorzaakt op de kwantitatieve toestand van het grondwater dat niet door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma kan worden voorkomen, kan die vergunning slechts worden gegeven of kan dat plan of programma slechts worden goedgekeurd omwille van dwingende redenen van groot maatschappelijk belang. In dat geval legt de overheid gepaste voorwaarden op om het schadelijke effect zoveel mogelijk te beperken, of indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren.

Instrumenten van het integraal waterbeleid – de watertoets

De watertoets kan worden opgevat als een vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de mogelijke schadelijke effecten van plannen, programma's of vergunningsbesluiten voor het watersysteem. Door de watertoets vroegtijdig in te bouwen in het planningsproces, fungeert hij als een belangrijk preventief instrument.

Het doel van de watertoets is het ontstaan van *schadelijke effecten* te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken en als dat niet kan, om de schadelijke effecten te herstellen of, in de door het decreet aangewezen gevallen, te compenseren.

De watertoets is niet alleen gericht op het voorkomen van overstromingsgevaar en wateroverlast, maar omvat een heel aantal evaluatiecriteria, waaronder veiligheid tegen overstromingen, (grond)wateroverlast, riolering, watervoorziening voor huishoudens en economische actoren, bodemdaling, volksgezondheid, oppervlakte- en grondwaterkwaliteit, structuurkwaliteit, verdroging en (natte) natuur...

Voor het voorliggende bijzonder oppervlakedelfstoffenplan is de watertoets uitgewerkt vanaf punt 4.9.

3.2.1 Waterwingebieden en hun beschermingszones

Voor grondwaterwinningen voor openbare drinkwatervoorziening (categorie C) zijn waterwingebieden en beschermingszones van type I, II en III afgebakend. Deze afbakening blijft onderdeel van het Besluit van 27 maart 1985 houdende nadere regelen voor de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones. Binnen deze grondwaterbeschermingszones gelden bepalingen ter bescherming van het grondwater, waarbij de bepalingen in een zone van type I het strengst zijn. De voorschriften die in de beschermingszones gelden, hebben een verordenende kracht. Dit betekent dat de overheid, bij het nemen van besluiten op basis van een andere wet of reglementering, niet mag ingaan tegen de regels die in die gebieden van kracht zijn. Voor sommige handelingen die een potentiële bedreiging vormen voor het grondwater kan niettemin een vergunning bekomen worden (rubriek 52.1, VLAREM I). Tabel 7 geeft een overzicht van de bepalingen geldig in de verschillende beschermingszones.

Beschermingszone	Voorschriften
Type I	<p>binnen het waterwingebied en de beschermingszone type I zijn uitsluitend volgende handelingen toegelaten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de handelingen die noodzakelijk zijn voor de productie van drinkwater; 2. de handelingen die de bescherming van het grondwater tot doel hebben; 3. de handelingen die de kwaliteit van het grondwater niet kunnen beïnvloeden, op voorwaarde dat: <ol style="list-style-type: none"> a) de betrokken drinkwatermaatschappij een gunstig advies verleent; b) het oa. geen van de volgende handelingen betreft: <ul style="list-style-type: none"> ➤ het direct of indirect lozen, opslaan op of in de bodem, uitstrooien en het vervoeren van stoffen van lijst I of II van gevaarlijke stoffen voor lozing in grondwater (VLAREM); ➤ het besproeien en bevoeien met afvalwater; ➤ het inrichten van stortplaatsen; ➤ boringen, ontgrondingen, graafwerken van meer dan 2,50 m onder het maaiveld, uitgezonderd peilputten;
Type II	<p>binnen het waterwingebied en de beschermingszone type II zijn oa. volgende handelingen verboden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mits een aantal uitzonderingsbepalingen, het direct of indirect lozen, deponeren, opslaan op of in de bodem, uitstrooien en het vervoeren van stoffen van lijst I of II van gevaarlijke stoffen voor lozing in grondwater (VLAREM) ; 2. het besproeien en bevoeien met afvalwater; 3. het inrichten van stortplaatsen; 4. boringen, ontgrondingen, graafwerken van meer dan 2,50 m onder het maaiveld, uitgezonderd peilputten;
Type III	<p>binnen het waterwingebied en de beschermingszone type III zijn oa. volgende handelingen verboden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mits een aantal uitzonderingsbepalingen, het direct of indirect lozen, deponeren, opslaan op of in de bodem, uitstrooien en het vervoeren van stoffen van lijst I of II van gevaarlijke stoffen voor lozing in grondwater (VLAREM) ;

Tabel 7: Bepalingen die gelden in de grondwaterbeschermingszones

Binnen de leemstreek zijn verscheidene drinkwaterwinningen aanwezig. Deze concentreren zich voornamelijk in het centrum (Vlaams-Brabant) en het zuidoosten (Zuid-Limburg). Een aantal locatiealternatieven is in de nabijheid van een drinkwaterwinning gesitueerd (zie kaart 4).

3.2.2 Grondwaterbescherming: kwetsbaarheid grondwatertafel

Voor het Vlaamse Gewest is de basisreglementering inzake het grondwater terug te vinden in het Grondwaterdecreet. Het decreet heeft voornamelijk tot doel: de bescherming van het grondwater, het gebruik ervan en het voorkomen en vergoeden van schade. Meerdere besluiten hebben het decreet inmiddels concreet gestalte gegeven.

De gevoeligheid van het grondwater voor vervuiling wordt weergegeven door de kwetsbaarheidskaart van het grondwater, opgemaakt voor de 5 provincies. Op basis van de aard van de deklaag, de kenmerken van de watervoerende laag en de onverzadigde zone wordt een indeling gemaakt in zeer kwetsbaar, kwetsbaar, matig kwetsbaar en weinig kwetsbaar.

In het oosten (Limburg) van de leemstreek bestaat de watervoerende laag uit krijt, kalksteen, zandsteen en mergel, in het westen (Oost-Vlaanderen) uit zand. Ter hoogte van Vlaams-Brabant, is ook een leem- of kleihoudende watervoerende laag aanwezig. De leemlaag bovenop het watervoerende pakket (en ook kleiige laag in een aantal zones) zorgen voor een (beperkte) bescherming van de onderliggende grondwatertafel. Volgende kwetsbaarheidsklassen zijn binnen de leemstreek ter hoogte van de ontginningen aanwezig:

Aa1: uiterst kwetsbaar (deklaag <5m en/of zandig; watervoerende laag krijt, kalksteen, zandsteen of mergel; onverzadigde zone <= 10m)

Ab: kwetsbaar (lemige deklaag; watervoerende laag krijt, kalksteen, zandsteen of mergel)

Ac: matig kwetsbaar (kleiïge deklaag; watervoerende laag krijt, kalksteen, zandsteen of mergel)

Ca1: zeer kwetsbaar (deklaag <5m en/of zandig; watervoerende laag zandig; onverzadigde zone <= 10m)

Ca2: kwetsbaar (deklaag <5m en/of zandig; watervoerende laag zandig; onverzadigde zone > 10m)

Cb: matig kwetsbaar (lemige deklaag; watervoerende laag zandig)

Cc: weinig kwetsbaar (kleiïge deklaag; watervoerende laag zandig)

Db: weinig kwetsbaar (lemige deklaag, watervoerende laag leem- of kleihoudend zand)

Dc: weinig kwetsbaar (kleiïge deklaag; watervoerende laag leem- of kleihoudend zand)

Concreet betekent dit dat ter hoogte van de locatiealternatieven de leemlaag in de huidige situatie een bescherming biedt voor het grondwater. Na verwijdering van deze beschermende laag zal de kwetsbaarheid verhogen (tot uiterst kwetsbaar). Voor alle locatiealternatieven wordt gewezen op de noodzaak milieuvriendelijke technieken toe te passen om grondwaterverontreiniging te vermijden. Deze technieken kunnen zijn (cfr. BBT-studie Vito):

Vervanging van klassieke hydraulische olie door biodegradeerbare oliën;

Het vullen van de werfmachines met brandstof dient te gebeuren met pistoolvullers die automatisch stoppen bij een gevulde tank of boven een ondoordringbare vloer.

3.2.3 Overstromingsgebieden: risicozones overstroming

Ter uitvoering van Actie 66 van het Vlaamse Milieubeleidsplan 1997-2001 werden in 2000 de natuurlijke en actuele overstromingsgebieden in kaart gebracht. Een volgende stap bestond uit de afbakening van de gemodelleerde overstromingsgebieden.

De risicozones overstrooming zijn een combinatie van zowel de kaart met recent overstroomde gebieden als de kaart met gemodelleerde overstromingsgebieden. Ze worden gedefinieerd als de plaatsen die aan terugkerende en belangrijke overstromingen blootgesteld werden of blootgesteld kunnen worden. In deze definitie wordt enkel rekening gehouden met de kans op overstrooming.

Omdat overstromingen tijdelijk van aard zijn en een groter te vrijwaren areaal gewenst is, is het evenwel niet opportuun om overstromingsgebieden exclusief voor waterberging te bestemmen. Overstromingsgebieden zijn multifunctioneel in te richten zodat andere functies (landbouw, natuur, bos, recreatie, ...) (sub)optimaal kunnen plaats vinden. Welke openruimtebestemming als neven- of hoofdfunctie van een overstromingsgebied in aanmerking komt, is afhankelijk van de voorspelde overstromingsfrequentie en -duur.

In de leemstreek zijn verscheidene risicozones voor overstromingen aanwezig, die vaak overlappen met recent overstroomde gebieden (ROG). Het betreft zowel overstromingen t.g.v. waterlopen die buiten hun oevers treden als het afstromen van hemelwater (colluvium).

3.2.4 Overzichtstabel

	Ligging ten opzichte van		
	Beschermingszones rond waterwingebieden	Grondwater-bescherming kwetsbaarheid grondwatertafel	Overstromingsgebieden:risicozones
Bestaande ontginningsgebieden			
Moen (WVL064)	Buiten	Cc (weinig kwb) en Ca1 (zeer kwb)/Cb (matig kwb)	Buiten Ca 700m ten noorden kleinere risicozones en ROG's tgv kunstmatige oorzaken (duiker te klein)
Vijversele (VLB008A)	Buiten	Db (weinig kwb)	Buiten 50 tot 300m ten noorden risicozone en ROG
Lelingen (VLB008B)	Buiten	Db (weinig kwb)	Buiten
Breembos W (VLB020A)	Buiten Zone 3 van VMW-winning 'Nellebeek' op ongeveer 2,8 km	Cb (matig kwb)	Buiten
Eliksem (VLB037)	Buiten	Ab (kwb)	Buiten Ongeveer 50m ten noorden, risicozone en ROG; oorzaak onbekend
Vergunde ontginningsgebieden met andere gewestplanbestemming			
Baandries (OVL025)	Buiten	Ac (matig kwb)	Buiten
Dries (OVL026)	Buiten	Cc (weinig kwb), Dc (weinig kwb)	Buiten
Nieuwe gebieden: Uitbreiding van bestaande ontginningsgebieden			
Roborst (OVL002)	Buiten	Ca1 (zeer kwb)	Buiten
Denderwindeke (OVL111)	Buiten	Cc (weinig kwb)	Buiten Ongeveer 350m ten zuidoosten risicozone en ROG

Volkegem NO (OVL110)	Buiten	Cb (matig kwb)	Buiten
Volkegem Z (OVL113)	Buiten	Cb (matig kwb)	Buiten
Volkegem NW (OVL114)	Buiten	Cb (matig kwb)	Buiten
Hof Ter Duist - Uitbreiding 1 (OVL017)	Buiten	Ac (matig kwb)	Buiten
Hof Ter Duist - Uitbreiding 2 (OVL017)	Buiten	Ac (matig kwb)	Buiten
Aalstwegel - Uitbreiding 1 (OVL018)	Buiten	Cc (weinig kwb)	Buiten
Aalstwegel - Uitbreiding 2 (OVL018)	Buiten	Cc (weinig kwb)	Buiten
Ten Berg (OVL021)	Buiten	Cc (weinig kwb)	Buiten
Lafelt (LIM066)	Buiten	Ab (kwb)	Buiten Ca 250m ten oosten risicozone en ROG
Grenspaal 96	Buiten	Ab (kwb)	Buiten
Grenspaal 84	Buiten	Ab (kwb)	Buiten
Nieuwe gebieden: Totaal nieuwe gebieden			
Kakelenberg N, Z & O (OVL112)	Buiten	Ac (matig kwb)	Buiten
Hof Te Bollebeek (VLB106)	Buiten	Cc (weinig kwb)	Buiten
Tienbunders (VLB107)	Buiten Zone3 van VMW-winning 'Puttebos' op ca 1,5km ten zuidoosten (zones 2 en 1 op ca 3km)	Ca2 (kwb)/Cb (matig kwb)	Buiten
Den Dal-Gingelom	Buiten Noordelijke deel in zone 3 van VMW-winning 'Velm Waalhoven Halingen, grenzend aan zone 2 van de winning	Ab (kwb); in oostelijk deel kleine zone in Aa1 (uiterst kwb)	In westelijke deel risico- en recent overstroomde zone tgv erosie/colluvium; ten oosten op ca 250m idem
De Meer	Buiten Ca 2km ten zuiden zone3 van VMW-winning 'Zeven Bronnen'	Ab (kwb); in oostelijk deel kleine zone in Aa1 (uiterst kwb)	Buiten Ca 100m ten westen risicozone en ROG tgv overtoppen waterloop
Werm	Buiten	Dc (weinig kwb)	Buiten
Grenspaal 78	Buiten	Ab (kwb)	Buiten In oosten op <50m zeer kleine zone ROG en risico; ten westen op ongeveer 200m kleine zone ROG en risico (afstromend colluvium)
De Kip	Buiten	Ab (kwb)	Buiten
Langbroek-Hondsberg	Buiten	Ac (matig kwb); Ab (kwb)	Buiten Aan zuidelijke grens risicozone en ROG; afstromend water (colluvium)
Zoekzones			
Groot Steenbergveld-Sint- Antoniusberg	Buiten	Ab (kwb), Ac (matig kwb), Cb (matig kwb), Cc (weinig kwb)	Buiten
Heukelom	Buiten	Ab (kwb)	Buiten Op 100 tot 300m van oostelijke grens aantal risicozones en ROG
Staberg-Tombestraat	Buiten	Ac (matig kwb), Ab (kwb)	Buiten

Tabel 8: Overzicht ligging locatiealternatieven tov bepaalde gebieden belangrijk ivm water

3.3 Flora en fauna

Kaart 6: Situering van locatiealternatieven ten opzichte van speciale beschermingszones en het Vlaams Ecologisch Netwerk

Kaart 7: Situering van locatiealternatieven ten opzichte van natuur- en bosgebieden

3.3.1 Speciale beschermingszones: vogelrichtlijngebieden en habitatrictlijngebieden

Speciale beschermingszones zijn gebieden aangewezen door de Vlaamse regering in toepassing van de Vogelrichtlijn of van de Habitatrictlijn:

De uitvoering van de zogenaamde Habitatrictlijn³ beoogt het waarborgen van de biologische diversiteit, door het instandhouden van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora binnen de E.U.-lidstaten. De Habitatrictlijn omvat zowel maatregelen inzake de gebiedsbescherming als inzake soortbescherming. Op 8 mei 2001 besliste de Vlaamse Regering omtrent het definitieve voorstel voor Habitatrictlijngebieden. Daarbij werden de vroeger aangeduide gebieden geherevalueerd en nieuwe gebieden aangeduid. Een Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 legt de Habitatrictlijngebieden in Vlaanderen vast⁴.

De uitvoering van de zogenaamde Vogelrichtlijn beoogt het behoud van de vogelstand en verplicht de lidstaten, voor de in bijlage bij de richtlijn vermelde bijzonder te beschermen vogelsoorten, alsook voor de geregeld voorkomende trekvogels, speciale beschermingsmaatregelen te treffen. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 heeft in totaal 23 speciale beschermingszones aangeduid.

Art. 26 van het Decreet Natuurbehoud ter implementatie van de hoger vermelde Europese richtlijnen voegt enkele artikels toe die betrekking hebben op de speciale beschermingszones, onder meer artikel 36 e.v. in verband met de passende beoordeling.

Artikel 36ter stelt het volgende:

§ 1. De administratieve overheid neemt, binnen haar bevoegdheden, in de speciale beschermingszones, ongeacht de bestemming van het betrokken gebied, de nodige instandhoudingsmaatregelen die steeds dienen te beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats vermeld in bijlage I van dit decreet en de soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van dit decreet evenals de niet in bijlage IV van dit decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten, evenals een procedure voor vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen.

§ 2. De administratieve overheid neemt, binnen haar bevoegdheden, ongeacht de bestemming van het betrokken gebied, tevens alle nodige maatregelen om

a) elke verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de habitats van bijlage I van dit decreet en van de habitats van de soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van dit decreet evenals de niet in bijlage IV van dit decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels in een speciale beschermingszone te vermijden;

³ Europese Richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (P.B.I.E.G. 206, 1992), gewijzigd door de Europese Richtlijn 97/62/EG. De Habitatrictlijn werd nog niet uitgevoerd in België.

⁴ Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1 van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones.

b) elke betekenisvolle verstoring van een soort vermeld in de bijlagen II, III of IV van dit decreet evenals de niet in bijlage IV van dit decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels in een speciale beschermingszone te vermijden.

De Vlaamse regering stelt hiervoor nadere regels vast.

Volgens hetzelfde artikel moeten projecten of activiteiten die een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kunnen veroorzaken, onderworpen worden aan een passende beoordeling voor wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone.

De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien deze geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kunnen veroorzaken.

Hiervan kan enkel worden afgeweken indien is gebleken dat er geen minder schadelijk alternatief bestaat EN omwille van dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.

Wanneer de betrokken speciale beschermingszone of een deelgebied ervan, een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort is, komen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten of andere dwingende redenen van groot openbaar belang (na advies van de Europese Commissie) in aanmerking.

Deze afwijking kan bovendien slechts toegestaan worden nadat voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- de nodige compenserende en instandhoudingsmaatregelen zijn genomen;
- de compensatie dusdanig is dat een evenwaardige habitat of het natuurlijk milieu ervan, van minstens een gelijkaardige oppervlakte in principe actief is ontwikkeld.

In de leemstreek zijn verscheidene habitatrichtlijngebieden aanwezig. Vogelrichtlijngebieden zijn niet aanwezig. Een aantal gebieden zijn vlak aan, of op korte afstand van de speciale beschermingszones gelegen (zie kaart 6 en tabel 9):

- BE2200036: Plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgroeven
- BE2200038: Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw
- BE2200041: Jekervallei en bovenloop van de Demervallei
- BE2200042: Overgang Kempen-Haspengouw
- BE2300007: Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen
- BE2400008: Zoniënwood
- BE2400011: Vallei van de Dijle, Laan en IJse met aangrenzende bos en moerasgebieden.

Voor het voorliggende bijzonder oppervlakedelfstoffenplan is een passende beoordeling voor de afgebakende gebieden in de nabije omgeving van de speciale beschermingszones uitgewerkt in hoofdstuk 5.

In de passende beoordeling wordt een overzicht van de habitats en soorten gegeven waarvoor de speciale beschermingszones zijn afgebakend.

3.3.2 Het Vlaams Ecologisch Netwerk

Het Decreet Natuurbehoud voorziet dat de Vlaamse Regering een Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) moet afbakenen. Het VEN is de ruggengraat van de natuurlijke structuur en bestaat uit gebieden met hoge natuurkwaliteit. In de VEN-gebieden komen natuurbehoud en

natuurontwikkeling op de eerste plaats. Op 18 juli 2003 werd het VEN in eerste fase goedgekeurd.

Terminologie met betrekking tot het VEN:

VEN: Vlaams Ecologisch Netwerk: samenhangend, georganiseerd geheel van gebieden van de open ruimte waarin een specifiek beleid inzake het natuurbehoud wordt gevoerd, gebaseerd op de kenmerken en elementen van het natuurlijke milieu, de onderlinge samenhang tussen de gebieden van de open ruimte en de aanwezige en potentiële natuurwaarden; het VEN bestaat uit GEN en GENO.

GEN: Grote Eenheid Natuur; gebieden die hetzij natuurelementen over een oppervlakte van minstens de helft van het gebied bevatten, hetzij gebieden waarin een specifiek natuurelement met hoge natuurkwaliteit aanwezig is.

GENO: Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling; heeft één of meer van de volgende kenmerken: Aanwezigheid van natuurelementen, verspreid over de oppervlakte van het gebied, waarvan de gezamenlijke oppervlakte echter kleiner kan zijn dan de helft van het gebied; Aanwezigheid van belangrijke fauna- of flora-elementen waarvan het voortbestaan moet worden ondersteund door de maatregelen inzake het grondgebruik; Terreinen al dan niet door kunstmatige ingrepen tot stand gekomen, met belangrijke mogelijkheden voor natuurontwikkeling.

Het Decreet Natuurbehoud bepaalt welke voorschriften gelden in GEN-gebieden en in GENO-gebieden. De aangegeven verbodsbepalingen gelden echter niet als een individuele of algemene ontheffing wordt bekomen.

Artikel 26 bis §1 van het Decreet Natuurbehoud stelt vervolgens dat de overheid geen toestemming of vergunning mag verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken.

De Vlaamse regering heeft op 21 november 2003 aan deze artikelen verder uitvoering gegeven via het Besluit van de Vlaamse regering houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbeleid, het zogenaamde Maatregelenbesluit.

In artikel 24 van dit Maatregelenbesluit wordt het volgende gesteld:

“Van de maatregelen, vermeld in dit besluit en art. 25, §3, 2°, 3° en 4° van het decreet, wordt een algemene ontheffing gegeven in functie van ontginningen in de ontginningsgebieden en de ermee vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, opgenomen in een goedgekeurd afbakeningsplan van een GENO overeenkomstig artikel 20, 2° van het decreet”.

De Vlaamse regering heeft met andere woorden via het Maatregelenbesluit een algemene ontheffing voorzien in ontginningsgebieden zodat ontginningsactiviteiten niet onmogelijk gemaakt worden.

Artikel 20 van het Decreet Natuurbehoud stelt dat in ontginningsgebieden met een groene nabestemming enkel GENO-gebieden kunnen worden aangeduid.

De locatiealternatieven zijn niet gelegen in GEN- of GENO-gebied; een aantal zijn wel grenzend aan of op korte afstand van dergelijke gebieden gelegen (zie tabel 9).

3.3.3 Natuurgebieden

Op de ruimtelijke plannen kunnen natuurgebieden aangeduid zijn die geen VEN-gebied zijn en geen natuurreservaat zijn. Het is duidelijk dat bij toekomstige ontginningen ook rekening dient

gehouden te worden met de natuurwaarden aanwezig in deze natuurgebieden. Dit gebeurt via project-MER's en/of in het kader van het milieuvergunningenbeleid of via de uitvoering van horizontale maatregelen voorzien in het Decreet Natuurbehoud.

3.3.4 Natuurreservaten en hun uitbreidingsperimeter

De Vlaamse Regering kan terreinen die van belang zijn voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur of voor het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijke milieu, aanwijzen of erkennen als natuurreservaat. In deze natuurreservaten wordt, via een aangepast beheer, een natuurstreefbeeld behouden of ontwikkeld.

De natuurreservaten beheerd door het agentschap Natuur en Bos krijgen de status van "Vlaams natuurreservaat" van zodra er een goedgekeurd aanwijzingsdossier is. Mits een goedgekeurd beheersplan worden de terreinen beheerd door anderen aangeduid als "erkend natuurreservaat".

Voor elk natuurreservaat, kan binnen de groengebieden en bosgebieden en bosuitbreidingsgebieden of het VEN, een uitbreidingszone (UZ) vastgesteld worden waarbinnen het recht van voorkoop van toepassing is. Een uitbreidingszone wordt gedefinieerd binnen een visiegebied (VG) dat een aandachtszone voor uitbreiding van het natuurreservaat vormt.

In de leemstreek zijn verscheidene uitbreidingszones en visiegebieden aanwezig. Volgende locatiealternatieven zijn binnen dergelijke gebieden gelegen:

- Volkegem NW: volledig binnen het visiegebied "Bos 't Ename" gelegen (Natuurpunt)
- Kakelenberg N: westelijke deel in visiegebied "Moenebroek" gelegen (Natuurpunt).

Daarnaast grenzen een aantal voorgestelde ontginningsgebieden aan visiegebieden of uitbreidingszones; of zijn op relatief korte afstand ervan gelegen. Tabel 9 (en kaart 7) geeft hiervan een overzicht.

3.3.5 Bosgebieden

Het Bosdecreet⁵ heeft tot doel het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van de bossen te regelen. Het is van toepassing zowel op de openbare bossen als op de privé-bossen. Volgens artikel 3 van het Bosdecreet zijn bossen "grondoppervlakten waarvan de bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste bestanddeel uitmaken, waartoe een eigen fauna en flora behoren en die één of meer functies vervullen". Fruitboomgaarden, tuinen, plantsoenen en parken, lijnbeplantingen en houtkanten, ondermeer langs wegen, rivieren en kanalen, boomkwekerijen en arboreta die buiten bos gelegen zijn, sierbeplantingen en aanplantingen met kerstbomen worden niet als bos beschouwd.

Op de 'Boskaart 2000' zijn de bossen in het Vlaams Gewest weergegeven. Deze bossen voldoen aan de definitie van bos van het bosdecreet maar voldoen ook aan volgende minimumvoorwaarden:

- Oppervlakte $\geq 0,5$ ha
- Breedte ≥ 25 m
- Sluitingsgraad ≥ 20 %

In de leemstreek zijn bosgebieden verspreid aanwezig. Het aantal bosgebieden binnen de locatievoorstellen is echter beperkt (zie kaart 7 en tabel 9). Een eventuele aansnijding van een bebost perceel kan enkel indien in de nodige compensatie wordt voorzien zoals

⁵ Decreet van 13 juni 1990 (Bosdecreet).

voorgeschreven door het Bosdecreet (art. 90bis §2).

3.3.6 Overzichtstabel

	Ligging ten opzichte van			
	Speciale beschermings-zones	VEN afbakening 1 ^{ste} fase	Natuur-reservaten en uitbreidings-perimeter ⁶	Bosgebieden
Bestaande ontginningsgebieden				
Moer (WVL064)	Buiten Ca 1,2 km ten N (BE2300007)	Buiten Ca 1,2 km ten N GEN en GENO	Buiten Grenzend aan UZ	Buiten Op minder dan 100m ten NO
Vijversele (VLB008A)	Buiten	Buiten Grenzend aan GEN (smalle strook)	Buiten	Klein bosgebied binnen zone met een oppervlakte van ca 0,55 ha
Lelingen (VLB008B)	Buiten	Buiten GEN op ca 200m	Buiten	Buiten Grenzend aan (smalle strook)
Breembos W (VLB020A)	Buiten Ca 500m ten N (BE2400011-13)	Buiten GEN ca 500m ten N	Buiten	Buiten Grenzend aan
Eliksem (VLB037)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Vergunde ontginningsgebieden met andere gewestplanbestemming				
Baandries (OVL025)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Dries (OVL026)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Nieuwe gebieden: Uitbreiding van bestaande ontginningsgebieden				
Roborst (OVL002)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Denderwindeke (OVL111)				
Volkegem NO (OVL110)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Volkegem Z (OVL113)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Volkegem NW (OVL114)	Buiten Grenzend aan (BE2300007-1)	Buiten Grenzend aan GENO	In VG	Buiten
Hof Ter Duist - Uitbreiding 1 (OVL017)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Hof Ter Duist - Uitbreiding 2 (OVL017)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Aalstwegel - Uitbreiding 1 (OVL018)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Aalstwegel - Uitbreiding 2 (OVL018)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Ten Berg (OVL021)	Buiten Ca 300m ten zuiden (BE2300007-23)	Buiten Ca 300m ten zuiden GEN	Buiten Ca 300m ten zuiden VG en UZ	Buiten
Lafelt (LIM066)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Grenspaal 96	Buiten Ca 50m ten W (BE2200042-4)	Buiten GEN ca 50m ten W	Buiten	Buiten
Grenspaal 84	Buiten Ca 180m ten westen (BE2200042-3)	Buiten	Buiten	Buiten
Nieuwe gebieden: Totaal nieuwe gebieden				

⁶ VG: visiegebied; aandachtszone voor uitbreiding van een erkend natuurreservaat

UZ: uitbreidingszone; zone waarbinnen recht van voorkoop geldt; afgebakend binnen het visiegebied

Kakelenberg N, Z & O(OVL112)	N zone gedeeltelijk in SBZ (BE230007-22)	Buiten	N zone gedeeltelijk in VG, grenzend aan UZ	Buiten W zone grenzend aan (kleine strook)
Hof Te Bollebeek (VLB106)	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten
Tienbunders (VLB107)	Ca 800m ten O (BE2400011-16)	Buiten	Buiten	Klein gebiedje binnen perimeter met een oppervlakte van ca 0,72 ha
Den Dal-Gingelom	Buiten	Buiten	Buiten	Klein gebiedje binnen perimeter met een oppervlakte van ca 1 ha; in ZO grenzend aan bosgebiedje
De Meer	Buiten	Buiten	Buiten	Klein gebiedje binnen perimeter met een oppervlakte van ca 3 ha
Werm	Buiten Ca 600m ten W (BE2200038-2)	Buiten GEN ca 600m ten W	Buiten	Buiten
Grenspaal 78	Buiten Grenzend aan in Z punt (BE2200036-3)	Buiten	Buiten Grenzend aan GEN	Buiten
De Kip	Buiten Grenzend aan (BE2200042-3)	Buiten	Buiten	Buiten
Langbroek-Hondsberg	Buiten Ca 250m ten W (BE2200041-6)	Buiten GEN ca 250m ten W	Buiten UZ ca 250m ten W	Buiten Ca 250m ten W bosgebied
Zoekzones				
Groot Steenbergveld-Sint-Antonijsberg	Buiten Ca 200m ten N (BE2200042-4)	Buiten GEN ca 200m ten N	Buiten	Buiten Ca 200m ten N
Heukelom	Buiten Grenzend aan ten O (BE2200036-2)	Buiten Grenzend aan GEN	Buiten Grenzend aan UZ	Klein bosgebiedjes binnen perimeter, grenzend aan bos in NO met een totale oppervlakte van ca 1,8 ha
Staberg-Tombestraat	Buiten	Buiten	Buiten	Buiten

Tabel 9: Overzicht ligging locatiealternatieven tov bepaalde gebieden belangrijk ivm flora en fauna

3.4 Onroerend erfgoed

Kaart 8: Situering van locatiealternatieven ten opzichte van beschermde landschappen, stads- en dorpsgezichten en monumenten

Kaart 9: Situering van locatiealternatieven ten opzichte van ankerplaatsen, relictzones en lijnrelicten

3.4.1 Beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten

De bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten wordt geregeld via het decreet van 3 maart 1976.

In de leemstreek zijn een groot aantal beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten aanwezig. Ter hoogte van of in de onmiddellijke omgeving van de locatiealternatieven zijn volgende beschermde elementen aanwezig:

- DB000534: Tumulus genaamd Bortombe met omgeving (dorpsgezicht)
- DB000557: Gehucht Bollebeek (dorpsgezicht) en Het Hof (monument)
- DO000506: Grauwzusterklooster (monument) en Schaliënhof (monument) met onmiddellijke omgeving (dorpsgezicht)
- DO000651: Sint-Martinuskerk (monument) en omgeving (dorpsgezicht)
- DO000780: Watermolen “Fonteintjesmolen” (monument)
- Zonder nummer: kasseiwegen, deels als holle wegen verzonken in het leemplateau: Holle weg (N441), Ruitersstraat en Karel Martelstraat te Oudenaarde (monument)

Naast het beschermd erfgoed is het ook belangrijk te kijken naar de erfgoedelementen die hoewel niet-beschermd, toch beschreven staan in de ‘Inventaris Bouwen door de Eeuwen Heen’.

3.4.2 Landschappen en erfgoedlandschappen

Het landschapsdecreet van 16 april 1996 regelt de bescherming van landschappen en de instandhouding, het herstel en het beheer van de in het Vlaamse Gewest gelegen beschermde landschappen.

in de leemstreek zijn een groot aantal beschermde landschappen aanwezig. Ter hoogte van of in de onmiddellijke omgeving van de locatiealternatieven zijn volgende landschappen of delen ervan beschermd:

- DB000563: Vossekouten (landschap)
- DO000633: Enamebos (landschap)
- DO000780: Omgeving van de Watermolen “Fonteintjesmolen” (landschap)
- DO000873: Diepe Straten (Landschap)

Sinds 2004 werd een tweede spoor m.b.t. landschapsbescherming ontwikkeld door de introductie van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen. Samen met puntrelicten, lijnrelicten en relictzones worden de ankerplaatsen wetenschappelijk in kaart gebracht en beschreven in de Landschapsatlas.

Een ankerplaats is een gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaal-typische kenmerken vertoont vanwege de gaafheid of representativiteit, of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving.

Een erfgoedlandschap wordt gedefinieerd als een ankerplaats of deel ervan die volgens de

procedures van de ruimtelijke ordening aangeduid is in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg.

De procedure voor de bescherming van erfgoedlandschappen gebeurt kortom in een aantal stappen: eerst en vooral worden de in de Landschapsatlas beschreven ankerplaatsen voorlopig aangeduid. Op basis van de adviezen van de betrokken besturen en administraties wordt de ankerplaats nadien definitief aangeduid. Via een ruimtelijk uitvoeringsplan of ander plan van aanleg krijgen de visie en doelstellingen m.b.t. de landschappelijke waarden een ruimtelijke vertaling. De landschappelijke waarden worden immers duidelijk gedefinieerd en kunnen als het ware worden opgenomen in het globale afwegingskader. Vanuit de integrale en geïntegreerde benadering die de de landschapszorg voorstaat wordt daarbij ook rekening gehouden met de relevante aspecten van bijvoorbeeld landbouw, natuur, bos,...

In de leemstreek zijn verscheidene ankerplaatsen aanwezig. Volgende ankerplaatsen overlappen met locatiealternatieven of zijn in de onmiddellijke nabijheid ervan gelegen:

- A20001: Kobbegem en Bollebeek
- A40044: Dorpskern en archeologische site van Ename en Bos 't Ename
- A20037: Zoniënwood N.O., Kapucijnenbos, Bos van Marnix en Arboretum van Tervuren
- A20031: Lembeekbos
- A70059: Omgeving van het Iers Kruis op de Keiberg te Lafelt (voorlopig aangeduid)
- A70061: Kasteeldorp Genoelselderen
- A70018: Kanne en plateau van Caestert (definitief aangeduid)
- A24001: Steenhault
- A20027: Gaasbeek, Sint-Laureins-Berchem, Oudenaken en Elingen (in voorbereiding)
- A40075: Sint-Antelinks en Duivenbos

3.4.3 Archeologische potentie

Het decreet betreffende de bescherming van het archeologisch patrimonium van 30 juni 1993 regelt de bescherming, het behoud, de instandhouding, het herstel, de zorgplicht en het beheer van het archeologisch patrimonium. Tevens worden de archeologische opgravingen georganiseerd en geïntegreerd.

De ontdekking, de bescherming en het behoud van het archeologisch patrimonium en het uitvoeren van archeologische opgravingen zijn van algemeen nut. De eigenaar en de gebruiker zijn ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden. Dit impliceert ook dat vanuit het principe van de zorgplicht eventuele kosten die voortvloeien uit de noodzaak voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek ten laste zijn van de veroorzaker.

In de verschillende gebieden die op dit ogenblik voorliggen zijn geen beschermd archeologische zones gelegen. Dat betekent echter niet dat deze zones geen archeologische waarde hebben, vaak zelfs integendeel. In Vlaanderen zijn er op heel wat plaatsen sporen uit het verleden bewaard gebleven. Op basis van prospectievondsten of eerdere gegevens uit opgravingen of literatuur zijn de gekende archeologische sites opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). Het overzicht uit de CAI is echter zeker niet volledig. In feite is het pas op het ogenblik dat het bodemarchief wordt vernield dat de archeologische potentie duidelijk wordt. De reële archeologische waarde kan dan ook pas op het terrein worden vastgesteld. In functie van de inschakeling van het archeologisch onderzoek in het globale ontginningstraject is het ook van belang er op te wijzen dat archeologisch onderzoek op verschillende tijdstippen binnen het ontginningstraject noodzakelijk is. Vooraleer de ontginning

van start kan gaan, dient op basis van prospectief terreinonderzoek de archeologische potentie van elk gebied te worden vastgesteld. In functie van een globale afweging zou dat idealiter reeds moeten gebeuren in functie van de opmaak van het voorliggende bijzonder oppervlakedelfstoffenplan. Dat is niet gebeurd, dus moet er rekening worden gehouden met een aanzienlijke kost voor archeologisch onderzoek. Eerdere leemontginningen hebben aangetoond dat er ook rekening moet worden gehouden met archeologische sporen onder het leempakket. Onder dit pakket bevinden zich doorgaans de oudst bekende sites van Vlaanderen, met sporen van aanwezigheid van Neanderthalers.

Het decreet voorziet eveneens in een verplicht advies van de administratie voor alle stedenbouwkundige aanvragen in toepassing van het decreet op de Ruimtelijke Ordening. In het kader van deze procedure brengt de administratie dan ook een bindend advies uit dat voorwaarden kan opleggen voor het uitvoeren van de werken.

De Europese conventie van Malta⁷ heeft tot doel het archeologisch erfgoed als bron van het Europese gemeenschappelijk geheugen te beschermen. In artikel 5 van het verdrag wordt *verplicht te waarborgen dat milieueffectrapportages en de daaruit voortvloeiende beslissingen ten volle rekening houden met archeologische vindplaatsen en hun context*. In artikel 6.2 wordt bepaald *passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat bij grote particuliere of openbare ontwikkelingsprojecten de totale kosten van eventuele noodzakelijke daarmee verband houdende archeologische verrichtingen worden gedekt door gelden afkomstig uit de overheids- of privé-sector, al naar gelang*. In hetzelfde artikel wordt gestipuleerd *in de begroting voor deze projecten een post op te nemen – op dezelfde wijze als voor onderzoeken naar de effecten, noodzakelijk uit vorg voor het milieu en de ruimtelijke ordening – voor voorafgaande archeologische studies en onderzoeken, voor beknopte wetenschappelijke verslagen, alsmede voor de volledige publicatie en registratie van bevindingen*.

Het behoud van archeologisch erfgoed in situ staat centraal in het verdrag van Malta. Wanneer dit behoud in situ niet gegarandeerd kan worden, moet alles in het werk gesteld worden om het op een zo wetenschappelijk mogelijke manier ex situ te documenteren, bijvoorbeeld door het op te graven, te documenteren en te ontsluiten. Het decreet voorziet op basis van de algemene zorgplicht dat de betrokken ontginning in staat voor de archeologische kost.

Ter hoogte van de locatiealternatieven zijn verscheidene zones met (zeer) groot archeologisch belang aanwezig. Beknopte, samenvattende informatie omtrent deze zones is opgenomen in tabel 10. Deze informatie is afkomstig van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) en werd in het advies van de voormalige afdeling Monumenten & Landschappen op de verkenningsnota opgenomen. Op de kaarten 9 a, b en c is eveneens af te lezen of de locatievoorstellen gelegen zijn binnen een relictzone.

3.4.4 Overzichtstabel

	Ligging ten opzichte van		
	Beschermde landschappen, stads- en dorpsgezichten en monumenten	Ankerplaatsen	Archeologische waarde/potenties
Bestaande ontginningsgebieden			

⁷ Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (La Valetta, 1992). De conventie werd goedgekeurd op 16 januari 1992 door de Raad van Europa en geratificeerd door de Vlaamse Regering op 12 oktober 2001. De belangrijkste bepalingen zijn nog niet in decreet- en regelgeving geïmplementeerd.

Moen (WVL064)	Buiten	Buiten	Regio archeologisch bijzonder rijk (oa artefacten uit de Prehistorie op de percelen van het gebied Moen)
Vijversele (VLB008A)	Buiten	Volledig in AP20027 gelegen	
Lelingen (VLB008B)	Buiten	Volledig in AP20027 gelegen	
Breembos W (VLB020A)	In Z perifere overlap met DB000563	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (oude Romeinse Weg)
Eliksem (VLB037)	Buiten	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (Romeinse baan, nederzetting en tumuli, silexvondsten steentijd, laatmiddeleeuwse lazarij, ...)
Vergunde ontginningsgebieden met andere gewestplanbestemming			
Baandries (OVL025)	Buiten	Buiten	
Dries (OVL026)	Buiten	Buiten	
Nieuwe gebieden: Uitbreiding van bestaande ontginningsgebieden			
Roborst (OVL002)	Buiten	Buiten	
Denderwindeke (OVL111)	Buiten	Buiten	
Volkegem NO (OVL110)	Begrensd door Ruitersstraat en Holle weg (beschermd monument)	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (aanwezigheid gallo-romeinse villasites en middeleeuwse burcht van Volkegem achter de kerk concentratie Romeins materiaal, bouwpuin, ceramiek en natuursteen; Middeleeuwse site met walgracht)
Volkegem Z (OVL113)	Begrensd door Holle Weg en Karel Martelstraat (beschermd monument)	Buiten	
Volkegem NW (OVL114)	Gedeeltelijk overlap met DO000651 Ten N aansluitend aan DO000633 Begrensd door Holle weg (beschermd monument)	Buiten	
Hof Ter Duist - Uitbreiding 1 (OVL017)	Weg tussen bestaande ontginning en uitbreiding: DO000873	Buiten	
Hof Ter Duist - Uitbreiding 2 (OVL017)		Buiten	
Aalstwegel - Uitbreiding 1 (OVL018)	Buiten	Buiten	
Aalstwegel - Uitbreiding 2 (OVL018)	Buiten	Buiten	
Ten Berg (OVL021)	Ten westen op minder dan 100m DO000780	Buiten	
Lafelt (LIM066)	Buiten	Bijna volledig in A70059 gelegen	Zeer grote archeologische potentie (Slag van Lafelt: oud slagveld, massagraven; , Romeinse artefacten in omgeving, ...)
Grenspaal 96	Buiten	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (idem 'Grenspaals 93'; op 500m ten NW bandkermaisch site, div. Romeinse sites in omgeving (ligging vlakbij Maastricht)

Grenspaal 84	Buiten	Buiten	Zie bestaande ontginningsgebieden
Nieuwe gebieden: Totaal nieuwe gebieden			
Kakelenberg N, Z & O (OVL112)	Buiten	Buiten	
Hof Te Bollebeek (VLB106)	Gedeeltelijk overlap met DB000557	Ten O en Z grenzend aan A20001	
Tienbunders (VLB107)	Buiten	Buiten	Toponiem 'Koolhof' wijst op aanwezigheid laat- of postmiddeleeuwse nederzetting
Den Dal-Gingelom	Buiten	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (Romeinse tumulus in zuiden, Walenweg mogelijk secundaire Romeinse baan)
De Meer	Gedeeltelijk overlap met DB000534	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (Romeinse tumulus op rand van het gebied)
Werm	Buiten	Buiten	/
Grenspaal 78	Buiten	Volledig in A70018 gelegen	Zeer grote archeologische potentie (aansluitend bij holle weg, vlakbij Maastricht, zuidelijk deel aansluitend bij plateau van Caestert, ...)
De Kip	Buiten	Buiten	Zeer hoge archeologische potentie (vlakgraf Romeinse tijd; stelselmatige aanwezigheid nederzettingssporen uit Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeins en middeleeuwse periode, Paleolitische sites)
Langbroek-Hondsberg	Buiten	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (noordelijke begrenzing is Romeinse weg, villa Romeinse tijd)
Zoekzones			
Groot Steenbergveld-Sint-Antoniusberg	Buiten	Buiten	Zeer grote archeologische potentie (Romeinse villa; stelselmatige aanwezigheid nederzettingssporen uit Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeins en middeleeuwse periode, Paleolitische sites)
Heukelom	Buiten	O zone gedeeltelijk in A70018 gelegen	Zeer grote archeologische potentie (stelselmatige aanwezigheid nederzettingssporen uit Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeins en middeleeuwse periode, Paleolitische sites)

Slaberg-Tombestraat	Buiten	Buiten	Zeer hoge archeologische potentie (vondstenconcentratie Neolithicum, nederzetting IJzer-tijd, Romeinse villa, grafheuvel en bouwmetaal windmolen nieuwe tijden, ...)
---------------------	--------	--------	--

Tabel 10: Overzicht ligging locatiealternatieven tov bepaalde gebieden belangrijk ivm onroerend erfgoed

3.5 In acht te nemen maatregelen met betrekking tot aardgasvervoersinstallaties

Aardgasvervoersinstallaties vallen onder de bepalingen van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (en de bijhorende uitvoeringsbesluiten).

Artikel 11 van deze wet verbiedt specifiek elke daad die de gasvervoersinstallaties of de exploitatie ervan zou kunnen schaden. Deze installaties vormen een wettelijke erfdienstbaarheid van openbaar nut.

Rekening houdend met de technische eigenschappen van de installaties en onverminderd het KB van 21 september 1988 betreffende de verplichtingen van raadpleging en informatie bij het uitvoeren van werken in de nabijheid van installaties van vervoer van gasachtige producten door middel van leidingen, vloeit uit deze erfdienstbaarheid voort, dat binnen een strook grond, die zich over de ganse lengte van de installaties uitstrekt, de volgende bijzondere bepalingen dienen in acht genomen te worden:

Binnen een strook van 30 m dit is 15 m langs weerszijden van elke installatie (= beschermde zone), mag behoudens voorafgaande instemming van Fluxys en onverminderd hetgeen voorzien in b. niet overgegaan worden tot het oprichten van gebouwen of gesloten lokalen. Elk ontwerp dient aan de NV Fluxys, Kunstlaan 31 te 1040 Brussel voorgelegd te worden teneinde de te eerbiedigen veiligheidsafstanden, overeenkomstig de vereisten van elk specifiek geval, te bepalen.

Binnen een strook van 10 m dit is 5 m langs weerszijden van elke installatie (=voorbehouden zone), mag in geen geval worden overgegaan tot:

- Het oprichten van gebouwen, gesloten lokalen, tuinhuisjes, enz;
- Het aanleggen van terrassen, vijvers, zwembaden, sportterreinen, enz;
- Het opstapelen van goederen of materiaal;
- Het heien van palen, piketten en/of damplanken;
- Het verkeer van zwaar rollend materieel;
- Het gebruik van mechanische graafstuigen of nivelleringsstuigen;
- Het wijzigen van het bodemniveau (vb., het graven van grachten);
- Het planten van bomen en struiken andere dan deze vermeld op een bij het advies bijgevoegde lijst.

Zowel binnen als buiten hogerbepaalde zones zijn alle graafwerken of ontgrondingen eveneens verboden die de stabiliteit van de grond of de ondergrond waarin de

aardgasvervoersinstallaties zich bevinden, in het gedrang zouden kunnen brengen. In dat geval zal de eigenaar zijn plannen voor goedkeuring aan de NV Fluxys moeten voorleggen.

In geval van het plaatsen van een afsluiting dient onze maatschappij op elk moment de toegang te behouden tot haar installaties. In dat geval zullen de eigenaars en/of de gebruikers de NV Fluxys vooraf moeten verwittigen, teneinde dienaangaande een specifieke toegangsconventie af te sluiten.

Teneinde de bovenvermelde afstanden ter plaatse aan te duiden, dient de regionale verantwoordelijke van de NV Fluxys gecontacteerd te worden om gratis over te gaan tot het afbakenen van de installaties op datum en uur met hem overeen te komen. Deze afbakening dient door de aanvrager gecontroleerd te worden door middel van een voldoende aantal met de hand uitgevoerde opzoekingsputten.

In het kader van de eventuele toepassing van het KB van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen wordt gevraagd vanaf het opstellen van de veiligheidsstudie rekening te houden met de aanwezigheid van de aardgasvervoersinstallaties. De architect/veiligheidscoördinator en de aannemers dienen daarbij zowel de eigen medewerkers als het personeel van derden (onderaannemers,...) duidelijk te wijzen op de aanwezigheid van de aardgasvervoersinstallaties.